
Avaluació dels aprenentatges dels estudiants

**Bibliografia complementària. Guia de
lectura**

PID_00258105

Xavier Chavarria
Elvira Borell

Xavier Chavarria

Elvira Borell

Índex

Introducció	5
1. Supervisió de l'avaluació dels aprenentatges	7
2. Proves internes	8
3. Proves externes nacionals	9
4. Proves externes internacionals	10
5. Per a saber-ne més	11
5.1. Per a saber-ne més sobre supervisió de l'avaluació dels aprenentatges	11
5.2. Per a saber-ne més sobre proves internes	14
5.3. Per a saber-ne més sobre proves externes nacionals	18
5.4. Per a saber-ne més sobre proves externes internacionals	20

Introducció

Activitats d'assegurament de la qualitat relacionades directament amb l'avaluació

Nivell	Internes	Externes
Centre	Avaluació interna de centre (general/focal)	Avaluació externa de centre
		Sistema d'indicadors (nacionals / de centre)
Ensenyament/Aprenentatge	Avaluació de l'ensenyament	Avaluació del professorat
	Proves internes	Proves externes (nacionals)
	Supervisió de l'avaluació dels aprenentatges	Proves externes (internacionals)
Programes		Avaluació de programes
		Estudis específics
Direcció	Autoavaluació directiva	Avaluació de la direcció

Es destaquen els temes que es tracten en aquesta guia.

En el quadre anterior es presenten, sistematitzades, les principals activitats d'assegurament de la qualitat, vinculades a l'avaluació educativa, que els directors de les escoles han de conèixer, comprendre, posar en pràctica –si escau–, dissenyar en alguns casos i aplicar-ne els resultats.

Com es pot veure, s'han classificat segons la perspectiva dominant (interna/externa). Amb tot i això, sovint algunes d'aquestes activitats es presenten d'una manera mixta; més encara, poden donar-se per separat, però amb la vocació que totes dues perspectives estableixin una relació dialògica.

Aquesta guia està estructurada en quatre temes:

- Supervisió de l'avaluació dels aprenentatges
- Proves internes
- Proves externes nacionals
- Proves externes internacionals

En cada tema, hi ha un primer apartat amb els continguts bàsics de la temàtica i un segon apartat, «Per saber-ne més», en el que es presenten una selecció de recursos, comentats, per a aprofundir en els diferents aspectes de cada temàtica, amb informacions bàsiques, referències metodològiques i indicacions per a ampliar-ne el coneixement.

1. Supervisió de l'avaluació dels aprenentatges

La supervisió de l'avaluació dels aprenentatges, internament al centre, la porten a terme, normalment, els càrrecs directius (el director pedagògic, el cap d'estudis, el coordinador pedagògic) juntament amb un equip de professors d'una etapa, d'un cicle, d'un curs, d'un departament, en col·laboració amb altre personal del centre, com, per exemple, l'orientador, el psicopedagog o la mestra de pedagogia terapèutica. Per als alumnes amb necessitats educatives especials també participa en la supervisió personal extern, com ara un psicopedagog de l'EAP o un logopeda.

En un sentit més ampli, a més de la internalitat dels agents avaluadors, es pot considerar si són interns també els paràmetres, criteris o models de referència amb què són comparats i els destinataris de la retroalimentació.

En realitat, es donen moltes situacions intermèdies o mixtes pel que fa a agents, models o ús dels resultats; mixtes en cada un d'aquests elements o en la seva combinació.

Els aspectes més rellevants que normalment s'inclouen en la supervisió de l'avaluació dels aprenentatges són els recull d'informació i registre sobre l'avaluació formativa dels estudiants i el seu progrés i el de l'ensenyament, els drets i deures individuals i de grup dels alumnes, i la gestió de l'ensenyament i de l'equitat.

Aquesta supervisió es fa amb regularitat, normalment amb caràcter trimestral i al final del curs escolar. S'aplica a tots els centres d'educació obligatòria i postobligatòria i, sovint, es fa coincidir en el temps abans del lliurament dels informes d'avaluació a les famílies. És molt útil per a establir diagnòstics o revisions dels processos i dels resultats de l'ensenyament, tant individualment com en grup, i amb la finalitat de prendre decisions per a la modificació de l'actuació dels professionals relacionades amb la millora dels processos.

La participació dels estudiants i les famílies és poc habitual, tot i que cada vegada més hi ha centres que la promouen. Pel que fa als alumnes, a través de l'avaluació formadora, i pel que fa a les famílies, en la valoració del procés i dels resultats.

Els instruments que utilitza el professorat per a dur-la a terme solen ser elaborats al mateix centre a partir de models, exemples o orientacions que les administracions educatives formulen en les normes que concreten els requisits formals de la documentació que ha d'utilitzar el professorat dels centres per a l'avaluació dels estudiants.

2. Proves internes

Alguns centres i alguns equips docents porten a terme, des de fa alguns anys, proves d'avaluació diverses i qüestionaris sobre coneixements o habilitats dels estudiants i, últimament, competències. Aquestes proves són més habituals en els centres d'educació infantil i primària que en els de secundària.

Hi ha proves i instruments aplicables a la totalitat dels alumnes que segueix el currículum corresponent (que, com és natural, varien segons les edats) i d'altres, molt més específiques, només aplicables a estudiants amb dificultats en algun àmbit: lingüístic, matemàtic, espacial, grafomotor, cognitiu, etc.

Aquestes proves ajuden el professorat dels centre a disposar d'una mesura més objectiva del nivell que ha assolit un determinat grup d'alumnes d'una edat concreta en diversos aspectes de l'aprenentatge com la comprensió lectora, el càlcul o la resolució de problemes, per posar-ne alguns exemples.

Altrament, des del punt de vista tècnic, en els últims anys s'ha notat un estímul i una certa modelització, ja que s'han aproximat a proves nacionals o internacionals i s'ha passat de plantejar qüestions purament mecàniques o descontextualitzades a la confecció de proves més complexes.

3. Proves externes nacionals

Diferents organismes dels estats i de les regions i comunitats autònomes porten a terme, des de fa alguns anys, estudis d'avaluació basats en proves i qüestionaris sobre coneixements, competències o habilitats dels estudiants. També hi ha estudis que inclouen qüestionaris als alumnes i al professorat o hi estan basats.

Els resultats d'aquestes proves són útils per a estimular la revisió i els canvis en les polítiques educatives i les formes d'ensenyar i d'avaluar dels centres educatius i dels docents, i han despertat l'interès del públic en general envers la rendició de comptes. Altrament, des del punt de vista tècnic, han suposat un estímul i una certa modelització (sovint s'han inspirat en les proves internacionals com les PISA), tot i que algunes se centren en l'avaluació de coneixements conceptuals i procedimentals, i l'explotació de les dades és molt més pobre. Els resultats serveixen als centres com a paràmetre de comparació entre els d'una mateixa regió o context social, i els ítems alliberats serveixen de guia per al professorat, etc.

L'abast de la seva aplicació i la incidència en els estudiants varien molt d'un país i d'una regió o comunitat autònoma a una altra. Així, mentre algunes administracions educatives plantegen aquestes proves amb caràcter universal i s'apliquen amb caràcter censal a tots els alumnes d'una determinada edat o etapa educativa, d'altres només les apliquen amb caràcter mostral. En aquest últim cas, l'explotació de les dades i la incidència en els processos de millora de l'ensenyament és molt més petita.

Així mateix, gairebé totes les administracions centren l'abast d'aquestes proves en les àrees lingüística i matemàtica, tot i que també n'hi ha que les plantegen en les àrees de ciències, tecnologia i socials, i les fan amb suport digital.

Els grups d'edat als quals s'adrecen solen ser els que abasta l'ensenyament obligatori.

4. Proves externes internacionals

Diferents organitzacions internacionals porten a terme des de fa alguns anys estudis d'avaluació internacional basats en proves i qüestionaris sobre coneixements, competències o habilitats dels estudiants. També hi ha estudis que inclouen qüestionaris al professorat o hi estan basats.

Aquests estudis fonamenten la comparació internacional i poden estimular la revisió i els canvis en les polítiques educatives, i han despertat l'interès del públic en general envers la rendició de comptes. Altrament, des del punt de vista tècnic, han comportat un estímul i una certa modelització: han inspirat la confecció de proves nacionals similars, els ítems alliberats serveixen de guia per al professorat, per a actualitzar conceptes (per exemple, la deflactació dels resultats d'una prova) o per a fixar-se en ítems diversos, com ara les diferències intracentres i intercentres, el valor afegit o el càlcul de l'impacte de l'estatus socioeconòmic dels estudiants en els seus resultats, etc.

5. Per a saber-ne més

5.1. Per a saber-ne més sobre supervisió de l'avaluació dels aprenentatges

Clickedu

LOEM. Avaluar les dimensions durant els trimestres i a final de curs

LOEM7. Creació de les dimensions

LOEM9. Creació dels instruments d'avaluació

Aquests vídeos expliquen com es creen registres d'avaluació segons els registres oficials a partir de programes informàtics que recullen les característiques d'una avaluació competencial a primària. Els equips directius els poden adaptar fàcilment al context del seu centre, difondre'ls entre el professorat i supervisar-ne l'aplicació.

Projecte IndComp 3.0 Eines per a l'avaluació (in)formativa i qualificació per competències a secundària a partir de la llibreta de notes del professorat.

Són eines pensades perquè el professorat i els equips directius facin el seguiment de l'avaluació dels estudiants. A la pàgina web s'hi explica el funcionament del programa i les diverses aplicacions, com ara els fulls de càlcul per a anotar les valoracions de les diferents competències, les activitats segons la dificultat cognitiva o les activitats segons els criteris d'avaluació.

Els resultats dels grups classe es presenten mitjançant gràfics que ressalten els punts forts i els punts febles i es pot seguir fàcilment l'evolució de les valoracions dels grups amb periodicitat bimestral.

A la pàgina web també hi ha un vídeo explicatiu del projecte.

XTEC. Avaluar per aprendre

En aquesta pàgina web hi trobareu diversos instruments que el professorat pot aplicar per a avaluar els aprenentatges dels estudiants en el marc d'un currículum competencial des de la perspectiva de l'avaluació formativa i formadora dels aprenentatges dels alumnes. També hi ha alguns exemples d'avaluació sumativa.

Són eines especialment útils per a l'equip directiu i per a difondre entre el professorat, per tal d'utilitzar-les com a models a les aules i, una vegada implementades, supervisar-ne l'aplicació. Els instruments estan agrupats en sis blocs i en cada una de les pàgines hi trobareu vídeos amb exemples:

- Compartir objectius
- Carpeta d'aprenentatge
- Autoavaluació i coavaluació
- Rúbrica
- Base d'orientació
- Diari d'aula

Sanmartí, N. (2015). «Per què hem de parlar d'avaluació? Avaluar per aprendre»

En aquest vídeo la professora de la UAB Neus Sanmartí planteja les claus de l'avaluació amb finalitat formativa i formadora per a ajudar l'alumne a millorar el seu aprenentatge. Els equips directius poden trobar-hi moltes idees que poden traslladar al professorat del seu centre, per a arribar a acords de canvi i, després de la seva aplicació, supervisar-ne les millores.

El tresor

Aquesta pàgina web es presenta com un «Rebot de recursos per fer una avaluació gratificant». Conté instruments d'avaluació formativa i alguns exemples aplicats en centres i permet de veure els recursos en català o espanyol. Els recursos són de qualitat, però hi ha pocs exemples. Els equips directius poden trobar-hi moltes idees que poden traslladar al professorat del seu centre, per a arribar a acords de canvi i, després de la seva aplicació, supervisar-ne les millores.

Clarke, S. «Formative Assessment in Schools».

Shirley Clarke és mestra de matemàtiques d'una escola anglesa de primària i ha treballat a la London Inner Education Authority. Ha escrit una sèrie de llibres per als professors sobre l'avaluació formativa i és considerada una de les professionals amb més autoritat sobre avaluació formativa. Té una pàgina web on es poden trobar recerques, vídeos, cursos, publicacions, etc.

En aquest vídeo ens explica com els mestres ajuden els alumnes a revisar les produccions escolars i exposa el seu pensament sobre l'avaluació formativa.

Els equips directius poden trobar moltes idees per a formar el professorat del seu centre sobre l'essència de l'avaluació formativa i mostrar-los-en exemples, per a arribar a acords de canvi i, després de la seva aplicació, supervisar-ne les millores.

Aprenentatge i avaluació formativa i sumativa dels alumnes. «Step by step»

Exemple d'una classe de matemàtiques de segon d'ESO. En el vídeo, el professor explica com fa la classe, observa el treball dels estudiants i el docent explica i mostra instruments d'avaluació, moments d'aplicació i descriu els criteris de ponderació de l'àrea, en un context de treball de la intel·ligència matemàtica. És interessant escoltar de primera mà el procediment d'avaluació que aplica el professor. El format de l'explicació és força innovador i útil per exemplificar formes actualitzades de procediments d'avaluació perfectament connectades amb altres formes més clàssiques d'avaluació.

És un document molt recomanable per als equips directius, tant pel format com per la consistència de la innovació que s'hi descriu. Amb la contextualització oportuna, es pot traslladar a altres realitats. Els equips directius poden trobar-hi moltes idees que poden traslladar al professorat del seu centre, per a arribar a acords de canvi i, després de la seva aplicació, supervisar-ne les millores.

CONSESCAT

Avaluació autèntica

«Entrevista a Carles Monereo»

Exemple d'una dinàmica de contrast i discussió d'un equip de professors per a fer una gestió formativa de les activitats d'avaluació, des del moment previ fins al moment posterior. Orienta la presa de decisions i els equips directius poden utilitzar-lo com a model, impulsar-ne l'aplicació i fer-ne la supervisió.

L'entrevista a Carles Monereo explica les característiques més destacades d'una avaluació autèntica.

«Principles of Formative Assessment»

En aquest vídeo, subtítulat en català, Paul Black i Christine Harrison (del King's College de Londres) expliquen els principis de l'avaluació formativa i la seva implementació al centre de secundària Williams (Oxfordshire, Anglaterra).

XTEC

Orientacions i instruments d'avaluació

Suport lingüístic i social. Pautes d'observació

Suport lingüístic i social en aules multilingües. Llistes de comprovació

Suport lingüístic i social. Pautes d'observació (integració i participació en l'àmbit escolar i social)

Recull d'orientacions i instruments d'avaluació de les aules d'acollida de primària i ESO organitzats per subcompetències de comprensió i expressió oral, comprensió lectora i expressió escrita. Conté també enquestes adreçades als alumnes i els tutors de les aules ordinàries. Són materials d'interès per als equips directius, no generalitzables a tots els contextos escolars sense modificacions, però inspiradors de bones pràctiques.

5.2. Per a saber-ne més sobre proves internes

J. Bonals i altres (2003). *Avaluar l'aprenentatge (de 3 a 7 anys): matemàtiques, llenguatge, dibuix*. Barcelona: Graó.

Taules de registre i instruments d'avaluació àgils i operatius que faciliten l'avaluació i el seguiment dels estudiants, sobretot d'aquells que requereixen una atenció especial pel que fa a les intervencions educatives, en diferents aspectes del llenguatge, les matemàtiques i el dibuix.

Bisquerra, R. (2008). *Eficiència lectora. La mesura per al seu desenvolupament*. Madrid: Centro de Estudios Adams.

L'obra es divideix en dues parts. A la primera s'hi exposa un procediment per a mesurar l'eficiència lectora (velocitat i comprensió). A la segona s'utilitza aquest procediment per a contribuir al desenvolupament de les habilitats lec-

tores. També inclou una col·lecció de proves per a mesurar el rendiment en lectura des de primer curs de primària fins a adults. Aquestes proves es completen amb els barems de velocitat lectora per a tots els nivells educatius.

Per a potenciar la lectura en tots els nivells educatius hi ha el Projecte LEA (Lectura en Assignatures), el qual proposa introduir canvis en la dinàmica de classe que permetin centrar-se en el fet d'aprendre a aprendre, prenent com a base la lectura. Com a concreció del projecte, es presenta el Projecte LEA-ESO, centrat en l'Ensenyament Secundari Obligatori.

M. Cervera i altres (1999). *TALEC. Test d'anàlisi de lectura i escriptura en català*. Madrid: Ed. Antonio Machado.

Davant dels tests de prelectura que analitzen els requisits per a la lectura, aquest test tracta d'analitzar la lectura establerta. El TALEC es defineix com una prova destinada a determinar els nivells generals i les característiques específiques de la lectura i l'escriptura de qualsevol infant en un moment donat del procés d'adquisició d'aquestes conductes.

El llibre descriu l'elaboració del TALEC i les seves normes d'administració i valoració. El llibre es complementa amb quatre quadernets: *Material d'administració*, *Registre de lectura*, *Registre d'escriptura* i *Resultats finals*.

Català, G.; Català, M.; Molina, E.; Monclús, R. (2001). *Avaluació de la comprensió lectora. Vol I. Proves ACL. Cicle inicial de primària*. Barcelona: Graó.

Català, G.; Català, M.; Molina, E.; Monclús, R. (2007). *Avaluació de la comprensió lectora. Vol II. Proves ACL. Cicle mitjà i superior de primària*. Barcelona: Graó.

Aquests llibres estan adreçats als professionals preocupats per millorar la comprensió lectora dels estudiants i ofereix instruments d'avaluació fiables i de fàcil utilització. A partir de l'anàlisi de resultats, les proves d'avaluació de la comprensió lectora (ACL) permeten ajustar la intervenció pedagògica a les necessitats de cada alumne i del grup classe, en general. Així mateix, es faciliten guions d'observació i es donen orientacions i propostes concretes de treball per a enfocar adequadament el procés lector.

Teberosky, A.; Ferreiro, E. (2015). *L'avaluació de l'escriptura en els primers anys*. Barcelona: Departament d'Ensenyament.

Aquesta publicació està adreçada a alumnes d'educació infantil i cicle inicial i mostra els coneixements dels infants sobre l'escriptura, la qual cosa permet als docents ajustar la seva intervenció, tant a l'hora de dissenyar activitats d'ensenyament i aprenentatge com de planificar agrupaments diversos dels estudiants (homogenis, heterogenis, per parelles...) segons les etapes d'escriptura.

La prova és individual i es pot passar a tot el grup classe o bé a un grup d'alumnes, tant als que tenen dificultats, i dels quals hem de fer un seguiment acurat, com a aquells altres que ens han passat més desapercbutos en les observacions fetes a l'aula i sobre els quals ens cal esbrinar els seus coneixements reals. L'examen identifica quatre nivells:

- **Presil·làbic.** L'infant fa dibuixos, escriu les lletres inventades o les que coneix, repeteix les lletres del seu nom, etc.
- **Sil·làbic.** L'infant escriu una grafia per a cada síl·laba (per exemple, escriu *a i a* quan li demanem que escrigui *ca di ra*).
- **Sil·làbic-alfabètic.** L'infant escriu més d'una grafia per a cada síl·laba. Seguint l'exemple de l'anterior nivell, escriuria *ca d ra* quan li demanem que escrigui *ca di ra*.
- **Alfabètic.** L'infant fa una relació de correspondència so-grafia emprant una ortografia natural (escriu tal com sona). Per exemple, escriuria *guset* en lloc de *gosset*.

Departament d'Ensenyament (2016). *Exemple de prova d'escriptura. Cicle inicial*. Barcelona: Departament d'Ensenyament.

Gispert, D.; Ribas, L. (2010). *Alumnado con dificultades en el aprendizaje de la lectura*. Barcelona: Graó.

Conté un total de 23 instruments de detecció i recollida d'informació per a identificar diferents aspectes de l'aprenentatge i elaborar plans de treball per a la millora dels resultats d'aprenentatge dels alumnes amb dificultats.

Cuetos, F. (2008). *Psicología de la lectura*. Bilbao: Wolters Kluwer.

L'obra se centra en les aportacions de les investigacions de la psicologia cognitiva, que ens permeten entendre què passa quan un alumne té dificultats en la lectura.

Nota

Tant les proves presentades en l'àmbit de les llengües com les que es veuran ara en l'àmbit de les matemàtiques estan pensades des d'una perspectiva global d'integració de l'aprenentatge i s'emmarquen en el procés de selecció i avaluació de competències bàsiques.

Instruments per a l'avaluació inicial a la web de l'XTEC.

Proves de matemàtiques per a conèixer les habilitats bàsiques dels alumnes de 6 a 14 anys.

www.elquinzet.cat/

Centre de recursos matemàtics elaborat pel professor Lluís Segarra. Proves de matemàtiques: càlcul, jocs en línia, problemes, geometria, curiositats, màgia, etc.

R. Amat i altres (s.d.). *Avaluació de l'àrea de matemàtiques. Proposta de proves per a l'Educació primària.*

Xarxa de competències bàsiques. Fulls d'avaluació de competències bàsiques

- Full d'indicadors de valoració de les proves d'avaluació
- Modificació de la prova d'avaluació del cicle inicial
- Modificació de la prova d'avaluació del cicle mitjà
- Modificació de la prova d'avaluació del cicle superior

CREAMAT (centre de recursos per ensenyar i aprendre matemàtiques)

El CREAMAT promou i difon activitats i iniciatives i elabora recursos que estimulen l'interès dels estudiants per les matemàtiques. El professorat hi pot trobar un banc exhaustiu d'idees i materials per a la millora de l'ensenyament i l'aprenentatge de les matemàtiques.

Vegeu, en aquest sentit, les proves d'avaluació final del cicle mitjà de primària.

THATQUIZ

Nota

En aquest marc, s'entén per *recursos* no només els objectes de caràcter material, bibliogràfic o virtual, sinó també la generació, coordinació, imbricació i difusió d'idees i coneixements relacionats amb l'ensenyament i l'aprenentatge de les matemàtiques.

Recull d'exercicis, molts dels quals són matemàtics, amb autocorrecció, de diversos nivells de dificultat.

Per acabar, us presentem una llista de materials per a l'atenció a la diversitat:

Col·legi de Logopedes de Catalunya (s.d.). *PRODISCAT. Protocol de detecció i actuació en la dislèxia. Àmbit educatiu*. Barcelona: Departament d'Ensenyament.

Martínez, M. (coord.) (2013). *Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu*.

Carpena, A. (1999). «Habilitats socials i educació de valors des de l'acció tutorial».

Departament d'Ensenyament. «Material sobre hàbits de treball».

Material del Departament d'Ensenyament sobre hàbits amb caràcter més generalista.

5.3. Per a saber-ne més sobre proves externes nacionals

Consell Superior d'Avaluació del Sistema Educatiu (CSASE) de Catalunya.

A la seva pàgina web té un apartat anomenat «Avaluacions del Consell» on consten els blocs d'informació següents relacionats amb les proves externes dels estudiants i altres avaluacions:

- Calendari d'avaluacions
- Avaluació de sisè d'educació primària
- Avaluació diagnòstica d'educació primària
- Avaluació de quart d'ESO
- Difusió dels resultats
- Avaluacions internacionals
- Arxiu d'avaluacions i estudis

El MECD i les administracions educatives han col·laborat, amb l'ajuda de l'Associació Internacional per a l'Avaluació del Rendiment Educatiu (IEA, les seves sigles en anglès), per a oferir models de proves completes per a l'avaluació

de la competència en comunicació lingüística (espanyol), la competència matemàtica, les competències bàsiques en ciència i tecnologia i la competència lingüística (anglès), a més del Marc General d'aquesta avaluació al final de l'educació primària.

Vegeu el blog i el «Marco General de la evaluación final de Educación Primaria».

La Conselleria d'Educació del Principat d'Astúries (EDUCASTUR) té una pàgina web amb un apartat dedicat a l'avaluació i l'èxit escolar amb un munt d'informació classificada en apartats i pestanyes fàcilment accessibles.

La pàgina web d'avaluació educativa de la Comunitat Autònoma de Castella - la Manxa inclou informació exhaustiva de proves nacionals, internacionals, recursos sobre avaluació, proves alliberades, estudis nacionals i internacionals sobre avaluació, etc.

La pàgina web d'avaluació educativa de la Conselleria d'Educació del Govern d'Euskadi inclou informació exhaustiva de proves generals de diagnòstic, de les proves d'avaluació de diagnòstic en el sistema educatiu basc, de l'avaluació de diagnòstic dels sistemes educatius de les comunitats autònomes, de les avaluacions de diagnòstic com a instrument per a la millora i diversos materials d'orientació curricular i dossiers sobre avaluació educativa.

Pel que fa a l'àmbit lingüístic, el CESIRE presenta una pàgina web amb una gran quantitat de recursos, materials, activitats formatives, etc., i un apartat específic de proves lingüístiques organitzades per diferents entitats i institucions a les quals els centres poden inscriure voluntàriament els seus alumnes d'educació infantil, primària, ESO i batxillerat.

El Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya organitza anualment des de fa 23 anys un programa anomenat «Concurs El Gust per la Lectura» en diferents categories.

A la pàgina web del Departament d'Ensenyament hi podeu trobar informació sobre altres concursos, a banda de l'esmenat anteriorment, a més d'alguns d'organitzats per altres institucions.

És molt interessant la pàgina que ofereix recursos per engegar un «Pla d'impuls a la lectura» com a estratègia de millora de la competència lectora dels estudiants. Aquest web conté el programa complet del projecte, eines per al professorat, activitats pràctiques per a les aules, formació per als docents, actes literaris, concursos i premis i un reguitzell d'enllaços de referència.

A Catalunya aquest projecte l'impulsen i el porten a terme internament els equips docents del centre amb la implicació d'un assessor extern del Departament d'Ensenyament que actua com a *coach*. Normalment, té una durada de tres cursos escolars.

La Conselleria d'Educació del País Basc presenta un «Plan de mejora de la competencia en comunicación lingüística», elaborat a partir del Marc de lectura PISA 2009, que conté orientacions per a la millora de la lectura de la comunitat escolar i una mostra d'activitats per a primària i secundària en èuscar, castellà i anglès.

5.4. Per a saber-ne més sobre proves externes internacionals

El *Programme for International Student Assessment* (PISA) és una enquesta triennal (des de l'any 2000), promoguda per l'OCDE, que inclou proves sobre competències i coneixements a estudiants de 15 anys i altres qüestionaris amb l'objectiu d'avaluar els diferents sistemes educatius (s'ha aplicat a més de 65 nacions o regions i a més de mig milió d'estudiants). Ha estudiat, principalment, els resultats en lectura, matemàtiques i ciències, en la vessant de rendiment (mesures de concentració) i d'equitat (mesures de dispersió). A la seva pàgina web hi ha molta informació i tots els informes en diferents idiomes.

Per a obtenir una visió general dels resultats de l'Informe PISA podeu consultar:

OCDE (2014). Resultados de PISA 2012 en Foco. Paris: OCDE.

INEE MECD. «Presentación de los resultados PISA 2012: Informe Español» (vídeo).

També us pot resultar interessant l'obra següent:

C. Monereo (coord.) (2009). *PISA Como excusa. Repensar la evaluación para cambiar la enseñanza*. Barcelona: Graó.

I, com a cosa més pràctica, el plantejament que ofereix el curs següent:

Projecte GAPpisa

Trends in Mathematics and Science Study (TIMSS) és una avaluació quadriennal (des de l'any 1995), promoguda per l'International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA), en col·laboració amb l'ISCBC – International Study Center at Boston College (Lynch School of Education), sobre els aprenentatges en matemàtiques i ciències. S'ha aplicat a 57 països i a més de 600.000 estudiants, de 4t (10 anys) i 8è grau (14 anys). Podeu veure'n una explicació en vídeo (dura set minuts) a la seva pàgina web.

Progress in International Reading Literacy Study (PIRLS) és un estudi internacional sobre lectura i comprensió també promogut per l'IEA en col·laboració amb l'ISCBC, iniciat l'any 2001 i amb periodicitat quinquennal. Podeu obtenir informació d'aquest projecte en les referències següents:

«What makes a good Reader: International Findings of PIRLS 2016».

«Highlights from PIRLS 2016 & ePIRLS 2016» (llista de reproducció en Youtube).

La pàgina web del Boston College's Lynch School of Education ofereix tota la informació sobre els dos projectes, TIMSS i PIRLS.

El mateix IEA promou, en col·laboració amb l'Australian Council for Educational Research (ACER), l'*International Civic and Citizenship Education Study* (ICCS) per a investigar, a partir de l'aplicació de qüestionaris als alumnes de 14 anys, fins a quin punt els joves estan preparats per a assumir el seu rol com a ciutadans. L'ICCS inclou el nivell de coneixements cívics i la comprensió de temes relacionats amb el civisme i la ciutadania, així com les actituds cíviques i el compromís.

Els estudis van començar a fer-se el 2002 i tenen una periodicitat septennal. En el darrer estudi (2016) hi van participar 24 països o entitats subnacionals (els 16 països europeus participants tenien un apartat addicional sobre institucions i ciutadania europea). Una dificultat per a aquest estudi és el fet que alguns països el perceben com una intromissió política i, en funció dels governs, no sempre decideixen participar-hi.

Es poden descarregar informes i infografies (són molt clares i permeten captar l'essència de l'ICCS en un cop d'ull) del projecte a la seva pàgina web.

L'ICCS és una font interessant d'inspiració per a l'avaluació dels resultats socials de l'educació. En aquest sentit, cal destacar l'estudi promogut a través d'un grup de treball de SICI (Standing International Conference of Inspectorates):

Dijkstra, A. B.; Ingvar de la Motte, P. (eds.) (2012). *Social Outcomes of Education. The assessment of social outcomes and school improvement through school inspections*. Amsterdam: Amsterdam University Press.

El Programme for the International Assessment of Adult Competencies (PIAAC) és un estudi internacional, promogut per l'OCDE, que mesura la competència dels adults en habilitats clau de processament de la informació de lectura, aritmètica i resolució de problemes en entorns tecnològics rics, amb la recollida d'informació i dades sobre com els adults la utilitzen a casa, a la feina i a la comunitat. S'ha aplicat cada tres anys, des del 2011-2012 i hi han participat 33 països (215.000 persones).

Podeu copsar ràpidament la naturalesa i abast d'aquest estudi en la presentació en Powerpoint que ofereix a la seva pàgina web.

TALIS (Teaching And Learning International Survey) és el programa de l'OCDE basat en una enquesta periòdica als docents sobre les seves condicions de treball. Inclou sis grans àrees:

- Entorns d'aprenentatge
- Avaluació dels aprenentatges i retroalimentació
- Pràctiques d'ensenyament i entorns d'aula
- Desenvolupament i suport
- Lideratge escolar
- Autoeficàcia i satisfacció en el treball

TALIS es va iniciar el 2008 i té una periodicitat quinquennal. S'aplica a professors i directors de l'educació secundària obligatòria de 34 països o regions, de manera que són enquestades 200 escoles de cada país o regió participant (a raó d'un director i 20 professors per escola); és a dir, prop de 150.000 professionals de l'educació secundària.

A Youtube podeu trobar un vídeo (de dos minuts) que explica el projecte.